

Boğulmamak hevesi

Alberto Manguel, kendisine 1992 yılında McKitterick Ödülü'nü kazandıran romanı "Yabancı Bir Ülkeden Haber Geldi"de, asla tek bir yere ait hissedemeyen, eşine, çocuğuna, annesine, babasına, ülkesine ve hatta tüm dünyaya yabancı olan insanların hikayesini anlatıyor.

GÜLCİN KÜLTÜR SAHİN

Küçük Josie denizde boğuluyor önce. Lezzetli bir kekin yarenliğinde gerçekleşecek bir deniz kenarı pikniği öncesi boğuluyor. Bir çırpıda... Her şey o kadar olağan ve tekdüze ki... Çok olağan bir şekilde en yakın arkadaşının gözleri önünde boğuluyor Josie. Josie'nin yakın arkadaşı Ana, çırpındığını, yardım istediğini fark edemeyen arkadaşısı Ana, onun solgun bedeninin sudan çıkarılışına ve en nihayetinde bir tabutun içinde ebedi istirahatine gönderildiğine tanıklık eden arkadaşısı Ana da adım adım boğuluyor. Ancak suda değil... İçinden çıkamadığı bir sürü sorunun içinde nefes almaya çalışıyor. Josie ve Ana'yı deniz kenarına önceden gönderdiği için pişmanlık duyan Rebecca, bir kaşık suda boğdukları kardeşi Jorge'nin ölümünün görüntüsünü kendisi görmemesine rağmen, gözlerinden, zihninden silemeyen Rebecca da intikam alamadan geçirdiği dakikaların içinde boğuluyor. Her bulunduğu ülkede yabancı olmaya zor da olsa alışabilmiş, 'yabancı' ülkelerin hasretini sırtında taşıyan Marianne de, neye sebep olacağından habersiz 'yabancı' olduğu işine türlü bahanelerle kendini zor da olsa alıştırmayı başarabilmiş Kaptan da tek nefese hasret boğuluyor. Her gün... Çok zor... Söylemesi bile zor. Çünkü Manguel'in dediği gibi "Boğuldu, zor bir sözcük. İnsanın boğazından geçmiyor. Boğuk, boğuntu, boğuldu."

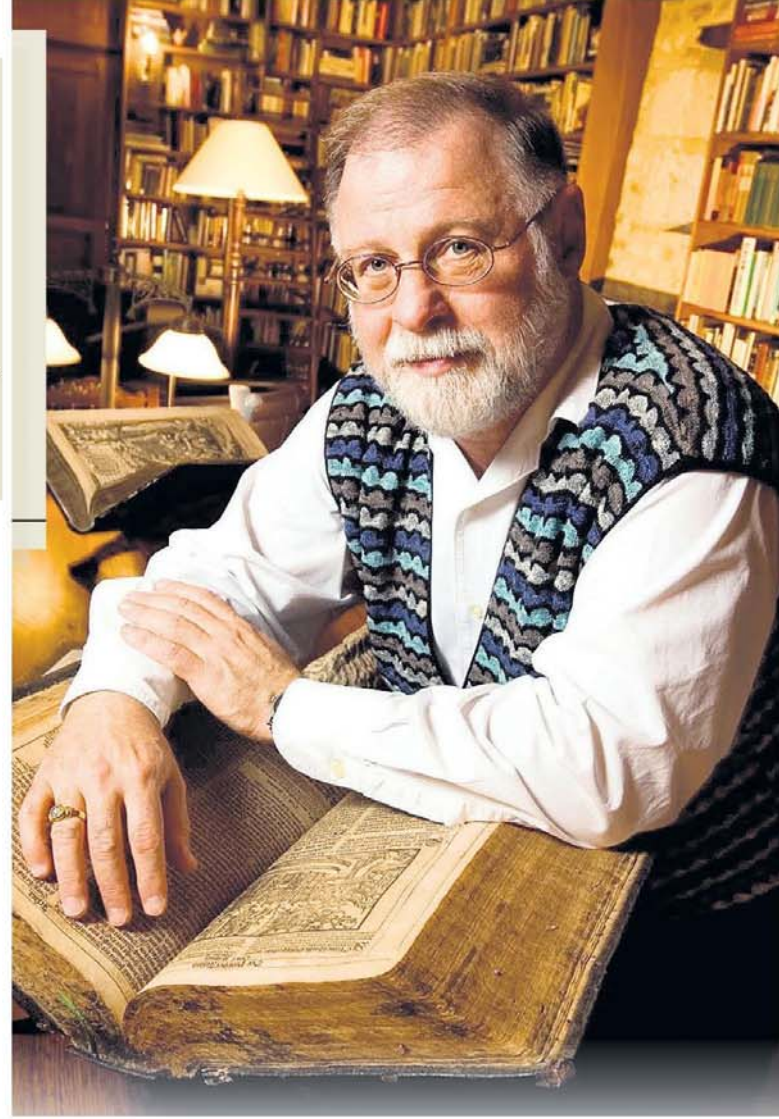
"Değişen bir şey yok"

Dünyanın her zamanki gibi birbiriyile yarışan ve birbirini kovalayan karanlık günleri... Kendi kabuslarının, trajedilerinin farkında olmayan "Hayatın kabus olduğu yerler de var. Bir düşünün, hiç bitmeyen bir kabus" sözleriyle onlara uzakta, çok uzakta olan hayatlara acıma haddini kendinde bulan, merhamete yüz çeviren ancak ilahi adalete yürekten inanan insanlarla dolu bir dünya. Bu henga-

mede, "(...) Dünyanın geri kalanı söz konusu olduğunda sadece anlatmayı tercih ettiği kişi olmakla yetinebileceğinin idrakine varan" Marianne, 'anlattığı kadar' var olurken hayatın içinde süzüle süzüle anlatamayacak bir posa haline geldiğini fark ettiğinde huzurun sadece tek bir yerde olabileceğinin farkına varır. Acının yakıtı, sadece acı çekenin değil, acıya tanıklık edenin de yanacağını bizzat acı çektirerek tecrübe eden Kaptan, acının kategorilerinin olup olmayacağını tartışırken en ufak bir vicdan azabı çekmez. Çünkü insan zihninde en çok çalışan mekanizma yaptıklarını haklı çıkarma mekanizmasıdır. Bu nedendir ki koca bir millet başka bir millet üzerindeki tüm günahlarını, tüm hayal kırıklıklarını "Ah, yani biliyorsunuz işte Arapları, Fransızları, İspanyolları vs..." kalıbıyla haklı çıkarıp kuş gibi hafifleyebilir. Çünkü tüm insanlar, tarihin her döneminde ayıdır. Manguel'in dediği gibi "Değişen bir şey yok, yoluna giren bir şey yok. Hayatımın en temel uyumsuzluğu bu. Şeyleri yamayabilir ya da yatıştırabiliriz. Fakat en nihayetinde hepsi bir aldatmacadan ibaret. Cezayir'in trajedisi, çözüm getirmeye yanaşmamamız yahut hatalı çözümler getirmemiz değil. Asıl trajedi çözüm diye bir şeyin olmaması."

Normalleştirme hastalığı

Manguel, ırk tanımadan insanoğlunun çaresizliğini anlattığı romanında şöyle söylüyor: "Biz tanımlara iltiyaç duyarız. Onlar olmaksızın ne bir karşılıklı anlayış ne de başarı söz konusudur. Tanımlamak bir yanıyla indirgemek, sakat bırakmak ve sert eleştiriler getirmek anlamına gelir." Etiklerimiz olmadan yaşayamıyoruz. Zengin, yaşlı, iyi, cimri, albay, doktor, siyah, Türk, kadın vs. milyonlarca etiketten sadece birkaçı. Kendimizi tek bir şeyle tanımlayınca, mevcudiyetimizi herkesin anlayacağı

Alberto Manguel yazarlığının yanı sıra, çok dilli bir çevirmen, antoloji yazarı ve editör olarak da uluslararası bir şöhret kazanmış bir isim.

şekilde basitleştirince rahatlamış hissediyoruz. Bu bizi tek ve çirkin bir kalıba da soksa karmaşıklığa tahammülümüz yok. Bu sebeple de amansız bir hastalığa tutulmuşuz: Her şeyi normalleştirme hastalığı. Marianne'in arkadaşı Ana'nın Paris'te bir toplumsal kalkışma anı sırasında, olan bitenin farkında bile olmayarak sevgilisinin onu nasıl dövdüğünü anlatması kadar, kalkışma olayından çok kısa bir zaman geçmesine rağmen türlü kalabalık sohbetlerde meselenin "Ordaydık biz de..." gibi korkunç bir basitliğe indirgenecek şekilde normalleşmesi bize hiç yabancı değil. Böyle yapmazsak dayanamayız, boğuluruz. Peki Kaptan'ın iddia ettiği gibi, bu yok oluşumuzdan kendimiz mi sorumlu oluruz?

Yabancılık meselesi

Alberto Manguel'in bu romanında bir ailenin dört ülkeyi içine alan geçmişine tanıklık ediyoruz. Roman boyunca Arap

kültürünün içinde Fransızların, Fransa'da yarı Araplaşmış, 'yabancılaşmış' Fransızların, Arjantin'de hem Cezayir'i hem Fransa'yı arayan ama burayı hiç ait hissetmedikleri ama bir yandan da kendi tanımladıkları memleketlerine benzetip seven yine Fransızların hikayesini takip ediyoruz. 'Yabancılık' meselesinin kimliklerine ve kaderlerine yazıldığı bu ailenin, ne yazık ki tarihin her anında ensemble olan insanın insana zulmü içinde boğulmamak adına hevesle verdiği savaşta lime lime yandığını görüyoruz. ■

"Yabancı Bir Ülkeden Haber Geldi"

Alberto Manguel
Çev: Yeşim Seben
Yapı Kredi Yayınları

Alberto Manguel
Yabancı Bir Ülkeden Haber Geldi

